

nen, til at beffære Sten, kort sagt til ethvert faadant Arbeide, der tilbels foregaar ude i Luften, og som vist Ingen har drømt om kunde være farligt for Sundhed, Liv og Læmmer; og det vilde tage sig faa meget mærkværdigere ud, som det jo staar den samme Mand fuldstændig frit for, at anvende den samme Bog til et for hans Segeme og Helbred langt farligere Arbeide i sin øvrige Bedrift, forsaavidt han er Landbruger. Det samme Barn, som det er ham ubetinget forbudt at bruge til Arbeide i sit Teglværk, kan han ubestridt sende ud at vogte Gæs, Faar etc., kort sagt bruge til, hvad han ellers vil. Dette forekommer mig at være en Mangel ved Lovforslaget. Jeg skal villig indrømme, at det kan have haft sine store Banffeligheder for Lovforslagets Koncipist og Lovforslagets Forbedrere, det høitærede Udvalg, at faae udtrykt i Loven med Skarphed og Nøiagtighed, hvad det egentlig er for Virksomheder, der komme ind under dens Bestemmelse; men faa forekommer det mig rigtigst ogsaa at være noget haardt at forlange denne Selvangivelse og at sætte en Bøde for Mangel paa Selvangivelse og at lægge hele Afgjørelsen af Spørgsmaalet om, hvad der henføres under denne Lovs Omraade eller ikke, i Ministerens Haand. Jeg haaber, at den høitagede Minister paa dette Punkt, som paa alle lignende, vil være overbevist om, at jeg for mit Vedkommende ikke nærer den fjerneste Tvivl om, at han — og jeg haaber heller ikke nogen frentidig Indenrigsminister — skulde vilkaarlig ville benytte sig af den Myndighed, der bliver givet i hans Haand ved denne eller ved lignende Love; men paa den anden Side vil det neppe kunne negtes, at der er al Opfordring til i en Lov af et saa tvivlsomt Omraade som den her foreliggende at tage noget Hensyn til, at Folk ikke ganske uskyldig komme til at bøde, fordi deres Handlinger af en enkelt Mand anses for at være stridende imod Loven. — Jeg ønsker endnu kun at tage Anledning af et af den høitærede Minister stillet Endringsforslag, nemlig det, der omhandler Tilsynet, til at udtale, at jeg for mit Vedkommende skulde være meget villig til at gaa endnu langt, langt videre, end den høitærede Minister har forlangt, i Retning af at stille baade Memmeskræfter og Pengeskræfter til Ministerens Disposition, foruden at udruste ham med en meget vidtgaaende inspektors Myndighed overfor Alt, hvad der paa nogen Maade kunde antages at maatte komme ind under en Fabriklovs Omraade, for at den høitærede Minister derigennem kunde tilveiebringe fuldstændige Oplysninger om, hvorledes egentlig Forholdene ere her i Landet paa dette Omraade. Jeg veed ikke, om det gaar nogen Anden i denne Sag, som det er gaaet mig, nemlig, at jeg med spændt Opmærksomhed har fulgt ikke alene Diskussionen her i Salen om dette Spørgsmaal, men at jeg ogsaa, saavidt det har staaet til mig, har søgt Oplysninger udenfor Salen om disse Forhold, uden at det hidtil er

lykkedes mig at komme videre paa dette Punkt end at komme til Rundskab om, at der i større Maal, end jeg tidligere havde nogen Forestilling om, anvendes Børn til Fabrikarbeide her i Landet; men det, som dog forekommer mig at være det Bigtigste, og det, som i mine Tanker er det Eneste, der kunde berettigede til at vedtage en Lov som denne, er, om de Børn, der anvendes i Fabriker, staa tilbage i legemlig og aandelig Udvikling for andre Børn, for deres Sævnlige i Stilling og Alder, og derom har jeg endnu ikke set en eneste fyldestgjørende Oplysning. Det er det, jeg ønskede af den høitærede Indenrigsministers Forslag angaaende udvide de Midler til at føre Tilsyn og til at samle Materiale at tage Anledning til allerede paa dette Punkt at udtale.

**Lobiesen:** Det gaar maasse de Fleste, som det er gaaet den ærede sidste Taler, at de finde, at det er en streng Bestemmelse, hvorefter det skal være Pligt for Enhver, der har en af de Virksomheder, som omhandles i § 1, at skulle anmeldte en saadan Virksomhed. Jeg har imidlertid ved at gaa Loven igjennem fundet en, som det synes mig, temmelig fyldestgjørende Grund for Nødvendigheden af denne Anmeldelse. Hvis det havde været at vente, at man i Rigsdagen, i dette Thing som i det andet, vilde have været meget tilbøielig til at yde de fornødne Midler til et omfattende Tilsyn, saa havde det jo ganske sikkert været mindre fornødent at gjøre en saadan Anmeldelse til Pligt; men det forekommer mig, at det efter den yderst beskedne Form, hvorunder det oprindelige Forslag i denne Henseende foresaa, hvilken end yderligere er bleven reduceret ved den Behandling, dog vistnok vilde være en overordentlig streng Fordring til de to Mænd, der skulle føre Tilsyn over hele Landet, om man vilde gjøre dem det til Pligt at reise omkring og opsoge saadanne Virksomheder, saameget mere, som det jo er Noget, der til forskjellige Tider stiller sig høist forskjelligt, om der ved saadanne Virksomheder benyttes unge Menneffer eller Børn eller ikke. Det synes mig altsaa, at, dersom man vil gjøre Meget for Tilsynet, saa kan man mildne Bestemmelsen om Anmeldelsen; vil man gjøre saa Lidt som muligt for Tilsynet — og det synes jo Stemmningen at være for —, saa er det nødvendigt at komme det saa vidt imøde, at det ikke skal begynde med at reise Landet rundt for selv at søge Gjensigten for sin Virksomhed. Naar det samme ærede Medlem forment, at man ved Undlæbelse af Anmeldelse i Lovstilsælde vilde stride til at idømme Bøder, da vilde det stride aldeles imod, hvad der i alle den Slags Sager er Praxis. Kan der være nogen rimelig Tvivl, vil selvfølgelig Indenrigsministeriets Resolution blive søgt, og Ingen vil blive idømt en Bøde, førend den er falden. Det er i alle Politisager i Lovstilsælde Noget, der maa anses for at være fuldstændig vedtaget